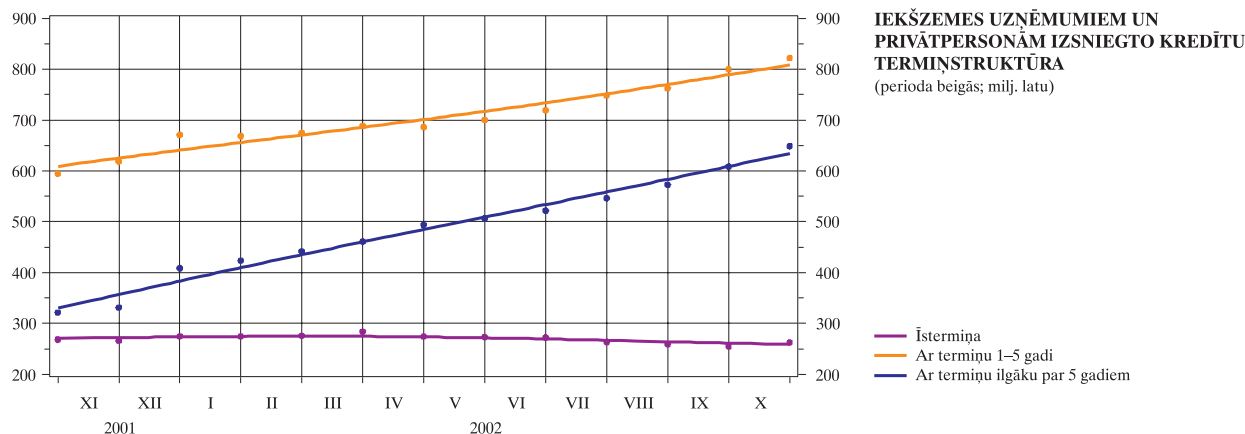

MONETĀRAIS BIĻETENS

10 • 2002

Latvijas ekonomiskās izaugsmes rādītāji oktobrī joprojām liecināja par tautsaimniecības stabilitāti, ļaujot prognozēt līdzsvarotu ekonomisko attīstību. Lai gan pasaules tautsaimniecības izaugsmes prognozes nav visai optimistiskas, Latvijas tautsaimniecība attīstās, balstoties galvenokārt uz iekšzemes pieprasījumu. Valstī saglabājās zema inflācija. Patēriņa cenas salīdzinājumā ar 2001. gada atbilstošo periodu pieauga par 1.6%, bet salīdzinājumā ar septembri – par 0.8%. Cenu kāpumu visvairāk ietekmēja uztura produktu, apģērba un apavu cenu pieaugums sezonālu faktoru ietekmē. Bezdarba līmenis samazinājās līdz 7.7%. Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts palielinājās, tomēr 2002. gada pirmajos desmit mēnešos bija par 30.2% mazāks nekā 2001. gada atbilstošajā periodā (32.1 milj. latu). Turpinājās ievērojams iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma kāpums, ko veicināja piesaistīto noguldījumu atlikuma pieaugums.

Plašā nauda M2X oktobrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 35.2 milj. latu, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 19.5%. Plašās naudas dinamiku noteica gan straujākais iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma pieaugums pēdējo četrus mēnešus laikā (26.6 milj. latu), gan skaidrās naudas apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) palielināšanās (par 8.6 milj. latu).

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 4.2% (pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 46.4%) un sasniedza 1 734.3 milj. latu. Uzņēmumiem izsniegto kredītu atlikums palielinājās mazliet vairāk nekā privātpersonām izsniegto kredītu atlikums (pieaugums attiecīgi 38.5 milj. latu un 31.6 milj. latu). Galvenokārt palielinājās ilgtermiņa kredītu atlikums (par 62.5 milj. latu jeb 4.4%, t.sk. ar termiņu ilgāku par 5 gadiem – par 40.2 milj. latu jeb 6.6%), bet īstermiņa kredītu atlikums palielinājās tikai par 7.6 milj. latu. Samērā zemās kredītu procentu likmes, augošie ienākumi un vēlme uzlabot mājokļa un dzīves apstākļus noteica hipotēku kredītu atlikuma pieaugumu (25.1 milj. latu). Būtiski palielinājās arī ar tirdzniecības un rūpniecības nozaru attīstību saistītā komerc kredītu atlikums (par 21.5 milj. latu) un industriālā kredītu atlikums (par 13.3 milj. latu). Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu visstraujāk (par 81.9%) pieauga hipotēku kredītu atlikums. Latos un ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums palielinājās attiecīgi par 33.8 milj. latu un 36.3 milj. latu.

Kredītiestāžu aktīvi pieauga par 3.2% (līdz 4.0 mljrd. latu), bet banku kapitāls un rezerves – par 0.9% (līdz 369.1 milj. latu). Banku peļņa 2002. gada pirmajos 10 mēnešos bija 44.4 milj. latu (par 34.1% vairāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā).

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts oktobrī palielinājās par 12.2 milj. latu, bet valsts pamatbudžeta fiskālais deficīts – par 4.6 milj. latu. Valsts pamatbudžeta mēneša ieņēmumi oktobrī bija vislielākie 2002. gada laikā, un to galvenokārt noteica netiešo nodokļu ieņēmumu būtiskais pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (7.2 milj. latu). Nodokļu ieņēmumu palielināšanos galvenokārt noteica pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi, kas oktobrī sasniedza vislielāko mēneša apjomu. Savukārt izdevumu kāpumu valsts pamatbudžetā noteica mērķdotāciju apjoma pieaugums pašvaldību budžetiem (to fiskālais deficīts oktobrī – 5.7 milj. latu) un valsts budžeta aizdevums valsts speciālajam budžetam (tā fiskālais deficīts oktobrī – 8.0 milj. latu). Sakarā ar pensiju indeksāciju oktobrī salīdzinājumā ar septembri būtiski (par 10.1 milj. latu) pieauga sociālās apdrošināšanas budžeta izdevumi.

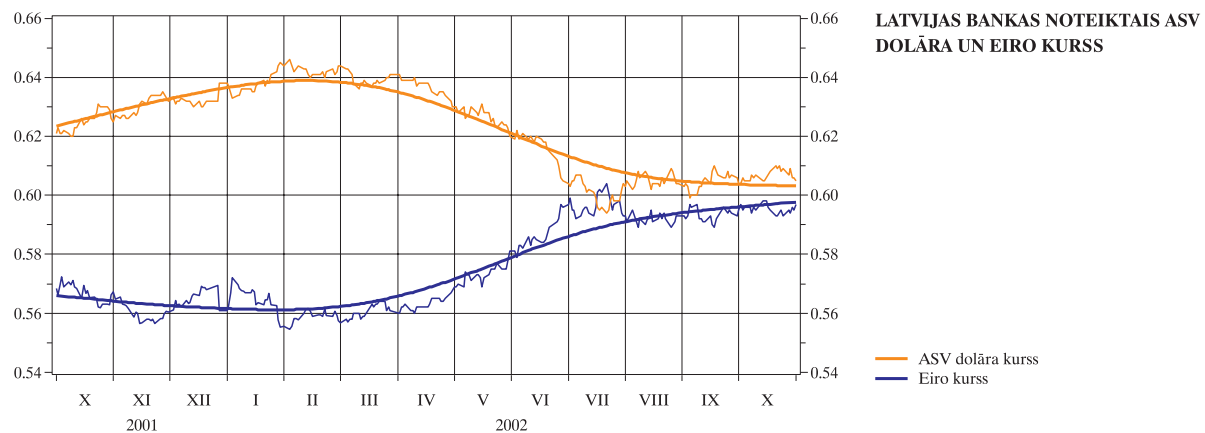
Valsts parāds palielinājās par 7.7 milj. latu (līdz 750.1 milj. latu). Oktobrī notika 12 mēnešu valsts iekšējā aizņēmuma parādizmju izsole, kurā tika pārdoti vērtspapīri 4.5 milj. latu apjomā (56.3% no piedāvātā apjoma). Lai gan vērtspapīru pieprasījums bija augsts (19.0 milj. latu), piedāvātais apjoms netika izpirkts zemo procentu likmju dēļ – vidējā svērtā diskonta likme samazinājās līdz 3.59% (kritums par 0.81 procentu punktu salīdzinājumā ar iepriekšējo attiecīgā termiņa parādizmju izsoli aprīlī). Fiksētas likmes apjoma (nekonkurējošā) izsolē Latvijas Centrālajā depozitārijā tika pārdots viss piedāvātais valsts vērtspapīru apjoms.

Latvijas naudas tirgū likviditāte nedaudz samazinājās, tāpēc starpbanku tirgū pieauga īsākā termiņa (līdz 3 mēnešiem) kredītu procentu likmes. Tomēr likviditātes kritums bija īslaicīgs, par ko liecināja ilgāka termiņa (virs 6 mēnešiem) kredītu procentu likmju tālāka samazināšanās. RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem oktobra beigās pieauga līdz 4.0%, bet kredītiem ar 6 mēnešu termiņu (pie šā indeksa galvenokārt tiek piesaistītas iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto kredītu procentu likmes) saruka līdz 4.2%.

Likviditātes kritums noteica banku lielāku interesi par Latvijas Bankas piedāvātajiem kredītiem, bet iekšzemes starpbanku tirgū izsniegto kredītu apjoms salīdzinājumā ar septembri būtiski nemainījās. Latvijas Bankas izsniegto *repo* kredītu apjoms pieauga 1.6 reizes (līdz 66.9 milj. latu), un izsniegto lombarda kredītu apjoms (28.7 milj. latu) bija lielākais kopš 2001. gada decembra. Savukārt valūtas mijmaiņas darījumu atlikums samazinājās par 17.0%, jo no jauna veikto darījumu apjoms bija mazāks par dzēsto darījumu apjomu. Centrālajā bankā veikto banku termiņnoguldījumu apjoms (10.5 milj. latu) bija ievērojami mazāks nekā iepriekšējā mēnesī.

Banku savstarpējā konkurence veicināja iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmju samazināšanos, turklāt latos izsniegto kredītu procentu likmes oktobrī noslidēja līdz rekordzemam līmenim. Latos izsniegto īstermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme bija 6.4%, bet ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme – 7.4%. OECD valstu valūtās izsniegto īstermiņa un ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme saruka (attiecīgi līdz 5.6% un 6.2%). Palielinājās gan latos piesaistīto īstermiņa, gan ilgtermiņa noguldījumu vidējā svērtā procentu likme (attiecīgi līdz 3.0% un 5.4%). OECD valstu valūtās piesaistīto īstermiņa noguldījumu vidējā svērtā procentu likme pieauga līdz 2.2%, bet ilgtermiņa noguldījumu vidējā svērtā procentu likme samazinājās līdz 3.2%.

Sakarā ar iepriekšējos mēnešos notikušo valūtas mijmaiņas darījumu atmaksu un valdībai veicot maksājumus no centrālās bankas ārvalstu aktīvos ieskaitītajiem ārvalstu valūtas līdzekļiem, Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi oktobrī samazinājās par 47.0 milj. latu. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem oktobra beigās bija 110.2%. Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra kurss attiecībā pret latu oktobra beigās bija tāds pats kā septembra beigās, eiro kurss pieauga par 0.3%, bet Japānas jenas un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss samazinājās (attiecīgi par 0.8% un 0.3%).

	2002	
	IX	X
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	9.6	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.8	0.8
Gada (%)	1.0	1.6
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	0.7	1.3
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	92 063	90 988
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.8	7.7
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā balance (milj. latu)	-19.9	-32.1
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	121.5	*
Imports	221.6	*
Balance	-100.1	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI
(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2002	
	IX	X
Banku sistēma		
M2X	1 736.2	1 771.4
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	501.6	510.2
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 234.6	1 261.2
Pieprasījuma noguldījumi	716.2	730.0
Termiņnoguldījumi	518.4	531.1
M2D	1 187.8	1 221.0
Tīrie ārējie aktīvi	454.1	404.1
Tīrie iekšējie aktīvi	1 282.1	1 367.3
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	1 664.2	1 734.3
Īstermiņa kredīti	255.1	262.7
Ilgtermiņa kredīti	1 409.1	1 471.6
Kredīts valdībai (neto)	68.9	76.0
Latvijas Banka		
M0	657.8	665.5
Skaidrā nauda apgrozībā	569.0	576.2
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	88.8	89.2
Tīrie ārējie aktīvi	780.3	733.3
Tīrie iekšējie aktīvi	-122.5	-67.8
Kredīti	-55.6	-4.8
Bankām	40.1	29.2
Valdībai (neto)	-95.7	-34.1
Pārējie aktīvi (neto)	-66.9	-63.0
Ārējās rezerves*	1 308.71	1 227.26
Zelts	79.75	78.76
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.20	0.20
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 228.69	1 148.23

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2002	
	IX	X
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.7	3.0
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	6.5	6.4
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	7.9	5.6
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	8.1	7.4
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	6.3	6.2
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.9	1.0
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.9	1.0
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	2.7	3.0
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	2.1	2.2
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.5	5.4
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	5.2	3.2
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.0	3.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6060	0.6060
Ls pret GBP	0.9460	0.9430
Ls pret 100 JPY	0.4960	0.4920
Ls pret EUR	0.5930	0.5950

Oktoobrī strauji pieauga dzelzceļa transporta tranzīta un importa kravu plūsmas. Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms bija viens no lielākajiem kopš gada sākuma un salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 23.3%. Savukārt pa cauruļvadiem uz Ventspils ostu transportētās naftas apjoms sasniedza tikai ceturto daļu no

iepriekšējā gada atbilstošā perioda apjoma, tāpēc kravu apgrozījums Ventspils ostā samazinājās par 28.7%. Lielais kravu apgrozījums pārējās Latvijas ostās nodrošināja to, ka kopējais ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms saruka tikai par 6.5%.

Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati par rūpniecības attīstību septembrī liecināja par nozīmīgu ražošanas kāpumu. Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 9.6%, t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 10.5%, elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē – par 5.6% un ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē – par 24.8%. Mazumtirdzniecības apgrozījums septembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 21.1%.

	2002	
	IX	X
Banku rezerves	155.9	154.1
Nacionālā valūta banku kasēs	67.4	66.0
Noguldījumi Latvijas Bankā	88.6	88.0
Ārzemju aktīvi	1 604.5	1 729.2
Ārvalstu valūta banku kasēs	42.5	38.0
Prasības pret ārvalstu bankām	995.4	1 102.0
Prasības pret ārvalstu nebankām	543.7	565.2
Pārējie aktīvi	23.0	23.9
Prasības pret centrālo valdību (neto)	148.3	91.4
Prasības pret pašvaldībām (neto)	16.2	18.7
Prasības pret valsts uzņēmumiem	93.2	92.6
Prasības pret privātu uzņēmumiem	1 235.1	1 274.6
Prasības pret privātpersonām	358.3	389.9
Neklasificētie aktīvi	295.9	282.5
Pamatlīdzekļi	107.4	107.4
Nauda ceļā	9.1	4.0
Pārējie aktīvi	52.5	49.6
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	126.9	121.6
AKTĪVI PAVISAM	3 907.5	4 032.9
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>431.7</i>	<i>390.6</i>
Pieprasījuma noguldījumi	415.4	434.9
Valsts uzņēmumu	39.3	38.2
Privātu uzņēmumu	195.0	209.8
Privātpersonu	181.1	186.9
Termiņnoguldījumi	270.8	275.9
Valsts uzņēmumu	33.7	29.3
Privātu uzņēmumu	69.1	73.8
Privātpersonu	168.0	172.9
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	548.4	550.4
Valsts uzņēmumu	21.7	15.7
Privātu uzņēmumu	195.8	199.0
Privātpersonu	330.9	335.6
Tranzītfondi	10.3	10.2
Ārzemju pasīvi	1 930.7	2 058.3
Saistības pret ārvalstu bankām	446.8	410.3
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 411.5	1 572.3
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	72.3	75.8
Saistības pret Latvijas Banku	40.1	29.2
Parāda vērtspapīri	25.5	28.6
Kapitāls un rezerves	365.9	369.1
Rezidentu	167.8	170.9
Nerezidentu	198.2	198.2
Uzkrājumi parādiem un saistībām	56.6	57.6
Neklasificētie pasīvi	243.8	218.7
Nauda ceļā	87.3	75.4
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	39.2	36.2
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	117.3	107.1
PASĪVI PAVISAM	3 907.5	4 032.9
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>431.7</i>	<i>390.6</i>

**KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA
BILANCE**
(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2002

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturojumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).